

ności i różnic pomiędzy poglądami młodzieży i poglądami ich rodziców. Przyjęcie tej metody wydaje się interesujące i metodologicznie uzasadnione.

Próbując dokonać ogólnego podsumowania całości analizy opublikowanej w opisywanej książce, podkreślić należy wagę przeprowadzonych badań empirycznych. Ich rozmach oraz niewielki dystans czasowy, dzielący badania od momentu ukazania się tomu na rynku wydawniczym, powoduje, że staje się on niezwykle cennym wkładem w całościową wiedzę dotyczącą zarówno rodziny, jak i ludzi młodych. Dodatkowo przyjęta w omawianej pozycji skala badań, z całą pewnością uprawnia do formułowania twierdzeń o bardzo szerokim ich zasięgu. Wielość przyjętych perspektyw i kompletny charakter opracowania wskazują jednoznacznie na interdyscyplinarny charakter przeprowadzonych badań, co podnosi w sposób znaczący ich wartość. Stwierdzić można, że proponowany punkt widzenia jest nowością w polskich realiach wydawniczych i nie sposób przecenić wkładu, jaki wnosi opisywane opracowanie w całościową wiedzę z obszaru nauk społecznych.

Mówiąc o kwestiach technicznych, podkreślić należy wysoki poziom edytorski omawianej pozycji. Czytelny tekst wzbogacony jest o szereg tabel zawierających najistotniejsze zestawienia, co sprzyja większej przejrzystości prezentowanych wyników badań empirycznych. Drobną uwagę może dotyczyć jedynie braku wykresów, które uczyniłyby tekst jeszcze bardziej czytelnym, aczkolwiek w żaden sposób nie zmniejsza to przejrzystości zaprezentowanych danych. Ogólnie mamy więc do czynienia ze zgodnością wysokiego poziomu merytorycznego prezentowanej analizy oraz równie wysokiego poziomu wydawniczego, co podwyższa ogólną wartość opisywanego tomu.

Z całą pewnością po omawianą pozycję powinni sięgnąć wszyscy, nawet ci, którzy nie są związani w żaden ścisły sposób z jakąkolwiek dziedziną nauk społecznych, bowiem styl literacki prof. Janusza Mariańskiego i jego sposób prezentacji analiz powodują, że książka jest pasjonującą lekturą dla każdego, kto lubi sięgać w głąb tego, co wydaje się z pozoru oczywiste, i kto zafascynowany jest odkrywaniem zupełnie nowych obszarów społecznego świata.

Andrzej Górny

Mirosława J e f i m o w a [Мирослава Ефимова], Епископ владивостокский Кароль Сликовский (к 155-летию со дня рождения), Владивосток 2003, ss. 48.

Skutkiem zapoczątkowanej przez M. Gorbaczowa „pieriestrojki i głośności” była w byłym Związku Radzieckim m.in. „reanimacja” życia religijnego. Ten proces objął w 1991 r. parafię we Władywostoku, gdzie posługę duszpasterską jako administrator, proboszcz, dziekan i w końcu biskup pełnił ks. Karol Śliwowski. Po latach urzędowego „zapominania” o religii, o Kościele katolickim, a tym samym o stanowiących tenże Kościół Polakach, Mirosława Jefimowa, archiwariusz wspomnianej parafii,

z iście naukowym zacięciem zadała sobie trud zrekonstruowania i udokumentowania dziejów Kościoła katolickiego i jego duszpasterzy w procesie ewangelizacyjnym Dalekiego Wschodu. Jakkolwiek prowadzi ona czytelnika po kolejnych „śladach” obejmowania posługą duszpasterską coraz liczniejszej rzeszy wiernych wyznania rzymskokatolickiego – Polaków, zamieszkałych w Przymorskim Kraju, Amurskim Kraju i Sachalinie, to jednak przyznaje, że jej badania nie uwzględniają miejscowych archiwów, które do dnia dzisiejszego pozostają niedostępne (s. 48), a dotychczas poznane źródła (także liczne fotografie potwierdzające opisywaną rzeczywistość) umożliwiające śledzenie losów biskupa są dość ubogie i czasami mało wiarygodne. Stąd, co równie ważne, inicjatorzy wspomnianej publikacji (komitet parafialny) apelują o kontakt do wszystkich czytelników, których „informacje historyczne o wydarzeniach opisanych w tej książce” mogłyby być uzupełnione.

Zapewne dotychczasowy stan badań tłumaczy wielowątkowość dociekań Autorki, która podejmując różne tropy, usiłuje zasygnalizować konieczność dalszych badań. Tym bardziej gdy weźmie się pod uwagę np. fakt, że ten hierarcha, będąc obywatelem Rzeczypospolitej, mógł skorzystać z praktykowanej przez władze wymiany więźniów, a tego nie uczynił, jak np. ks. Teofil Skalski i inni.

Zaprezentowana przez Jefimową w zwięzłej, syntetycznej formie sylwetka pierwszego biskupa i wikariusza apostolskiego Syberii Wschodniej pozostawia pewien niedostyt co do rekonstruowania jego losów, jako absolwenta warszawskich szkół: początkowej i średniej, uniwersytetów zachodnich, Instytutu Komunikacji w Petersburgu, seminarium duchownego w Sejnach, a później Akademii Duchownej w Petersburgu. A od 1883 r. jako kapłana; wikariusza parafii Sienno; administratora i dziekana parafii Lepel – budowniczego świątyni; proboszcza w Kazaniu; administratora, proboszcza, dziekana i biskupa we Władywostoku.

Należy mieć zatem nadzieję – jak wyraziła się Autorka – „что Господь Всемогущий укажет нам путь поисков!”, tak by ta na razie skromna objętościowo (s. 48) publikacja była wstępem do obszernej monografii, w której sponiewierany na tej „niehumanitarnej ziemi” Karol Śliwowski znajdzie należne mu miejsce nie tylko w polskiej, ale i rosyjskiej historiografii.

Ks. Józef Szymański

Waldemar Żurk SDB, *Salezjańscy męczennicy Wschodu*, Lublin: Wyd. „Jedność” 2003, ss. 286, ilustracje.

Najnowsze opracowanie ks. dra Waldemara Żurka jest kolejnym dziełem tego autora od szeregu lat opracowującego dzieje zgromadzenia salezjańskiego¹. Recenzo-

¹ Spod pióra tego autora ukazały się m.in. książki: *Salezjańskie szkolnictwo ponad-*